

Sti og løypeplan for Kvinesdal Sør – plan for friluftslivets ferdselsårer

2025-2035

Prosjektgruppa
Planforslag 23.05.25

Plan vedtatt i kommunestyret
18.06.2025

Revidert etter vedtak i
kommunestyret
14.06.2025

INNHALDSFORTEGNELSE

BAKGRUNN FOR OG HENSIKT MED PLANEN	2
MÅL OG AVGRENSNING	2
FORHOLDET TIL ANDRE PLANER OG NASJONALE FØRINGER	3
ORGANISERING, MEDVIRKNING OG ARBEIDSPROSESS	3
ROLLER, ANSVAR OG ORGANISERING AV STI- OG LØYPEARBEIDET	5
TILTAK OG STRATEGIER 2025 – 2035	6
RESULTATMÅL	6
STRATEGIER FOR Å OPPNÅ MÅLENE - TILRETTELEGGING	6
SKILTING OG MERKING	7
TILTAK PÅ EKSISTERENDE TRASÉER	7
STATUS OG FORSLAG	8
TABELLER FOR EKSISTERENDE, PLANLAGTE OG FORESLÅTTE STIER – FORDELT PÅ OMRÅDER	8
Prioriterte tiltak	9
EKSISTERENDE, PRIORITERTE OG ANDRE FORSLAG TIL FERDSELSÅRER	10
OMRÅDE 1 – Feda	10
OMRÅDE 2 – Rørvik-Opofte	13
OMRÅDE 3 – Øye – Ytre Egeland – Gullestad	14
OMRÅDE 4 – Øvre Egeland	15
OMRÅDE 5 – Åmot-Rafoss	17
OMRÅDE 6 – Moi - Jerstad	19
OMRÅDE 7 – Storekvina	21
OMRÅDE 8 – Vatland - Helle	22
OMRÅDE 9 – Kvinlog	23
VEDLEGG	24
1. Definisjoner - begrepsavklaring	24
2. Andre planer	24
3. Friluftsløven og allemannsretten	25

BAKGRUNN FOR OG HENSIKT MED PLANEN

Plan for friluftslivets ferdselsårer er en nasjonal satsing i regi av Miljødirektoratet og fylkeskommunene, der formålet er å bedre kunnskapsgrunnlaget om friluftslivstilbudet i kommunene. Friluftsliv har bred interesse i befolkningen, og stier og turløyper er på mange måter friluftslivets blodårer. Kvinesdal kommune har et mangfold av stier og løyper av ulik standard, varierende grad av skilting og merking, samt øvrig tilrettelegging i forbindelse med fotturer.

Det ble utgitt et friluftskart for kommunen i 2006, med inntegning av merkede og umerkede stier samt annen tilrettelegging for ferdsel og friluftsliv. Utbedringer og tilrettelegging av nye stier er jobbet mye med siden, i stor grad utført av frivillige og med oppfølging av kommunens kulturenhet. Denne planen er en kartlegging av kommunens nåværende merkede turstier og turløyper, med forslag til tiltak for et tilbud til befolkningen, med fokus på turmuligheter i nærheten av befolkningskonsentrasjoner.

Planen har status som en temaplan. Det innebærer at planen hverken binder arealbruk eller økonomiske prioriteringer. Skal tiltak som foreslås i planen bli bindende, må det innarbeides i kommuneplan og økonomiplan. I forhold til øvrig kommunal planlegging, vil planen være et hjelpemiddel og kunnskapsgrunnlag for kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og ny temaplan for idrett og fysisk aktivitet. Planen skal legges til grunn for å oppdatere fremtidige turkart for kommunen. I tillegg kommer eventuelle behov for nye tiltak og oppfølging som resultat av planarbeidet.

MÅL OG AVGRENSNING

Fysisk aktivitet og naturopplevelser er viktig for folkehelsen og gir en stor velferdsgevinst for den enkelte innbygger, både gjennom flere leveår og økt livskvalitet. Kvinesdal kommune har fantastiske naturområder, som innbyr til lett tilgjengelig og «gratis trening» som gir målbare gevinster for helsen. Ved å kartlegge og jobbe for at det er gode turmuligheter i nærheten av der folk bor, særlig gjennom å utvikle fotturtilbudet i og nær tettstedene i kommunen, vil man kunne legge til rette for at innbyggerne lettere vil ta disse i bruk.

Hovedmålet med denne planen er å bidra til økt fysisk aktivitet og dermed bedre helse i befolkningen som helhet. Dette skal oppnås gjennom å kartlegge og planlegge for at nåværende og kommende generasjoner skal ha gode muligheter for å utøve friluftsliv, gjennom god tilgang til turløyper i umiddelbar nærhet av tettsteder, bygdesentre og større befolkningskonsentrasjoner, samt ivaretagelse av disse på en bærekraftig måte i arbeidet med kommuneplanens arealdel og øvrig kommunal arealplanlegging. Planen gir en oversikt over hva kommunen har av avtalt **merkede** stier og løyper og en prioritering av hvor det evt. bør gjøres tiltak.

AVGRENSNING

Plan for friluftslivets ferdselsårer omhandler merkede stier og turveier og gir ikke en oversikt over umerkede stier. Planen dekker det meste av kommunen, avgrenset i nord ved Lindeland/Eftestøl, siden det tidligere laget en egen tilsvarende plan for nordre del av kommunen, avgrenset mot sør ved Lindeland/Eftestøl. Sti- og løypeplanen skal altså ta for seg hele Kvinesdal kommune, unntatt

området som omfattes av Heiplanen (Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei), som har egen vedtatt plan for friluftslivets ferdselsårer, Sti- og løypeplan for Kvinesdal Nord.

Forslag til nye tiltak prioriteres nær tettsteder, bygdesentre og større befolkningskonsentrasjoner. Etablerte offentlige parkeringsplasser i forbindelse med turstier vises i planen.

Det understrekes at planen omhandler merkede stier og turveier og ikke gir en oversikt over umerkede stier. Det betyr at mange stier som benyttes, ikke fremkommer her, men derimot de som er tilrettelagt og har en viss grad av tilsyn og vedlikehold. Planen avklarer hvilke stier/turveier som bør prioriteres merket, samt beskrivelse av eventuelle behov for oppgradering av eksisterende.

MÅLSETNINGER

- Å gi oversikt over eksisterende merkede stier og turløyper og grad av tilrettelegging av disse
- Økt fysisk aktivitet i befolkningen gjennom bruk av kommunens turstier og turløyper
- Økt bolyst og attraktivitet som bosted
- Å etablere nettverk og god koordinering mellom aktører som arbeider med stier og turløyper
- Registrere kommunens merkede stier i Nasjonal kartdatabase for turløyper

FORHOLDET TIL ANDRE PLANER OG NASJONALE FØRINGER

De overordnede føringene for planarbeidet fremgår av kommunal planstrategi 2019-23 (s. 19) <https://www.kvinesdal.kommune.no/kommunal-planstrategi.522206.no.html>. Planarbeidet er et prioritert tiltak, punkt 6.0, i Kvinesdal kommunes planstrategi, med oppstart i 2023. I tillegg har Kvinesdal kommunes *Plan for idrett og fysisk aktivitet 2003-06* inngått i grunnlagsmaterialet for planen.

NASJONALE FØRINGER

- Meld. St. 18 (2015–16): *Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet*
- Meld. St. 19 (2018-19): *Gode liv i et trygt samfunn*
- Meld. St. 15 (2022–23): *Folkehelsemeldinga. Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjellar*
- *Handlingsplan for friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Regjeringen (2018)
- *Nasjonal strategi for livskvalitet*. Regjeringen, Utkast på høring (2024)
- *Friluftsliv – der folk bor*. Miljødirektoratets nærmiljøsatsing (M-307 | 2015)
- *Plan for friluftslivets ferdselsårer*. Miljødirektoratet (M-1292 | 2019)
- Gjeldende forskrifter og forvaltningsplaner for verneområder

ORGANISERING, MEDVIRKNING OG ARBEIDSPROSESS

ORGANISERING

Formannskapet er prosjekteier og fremmer planforslaget for kommunestyret. Det er etablert en tverrfaglig, administrativ prosjektgruppe bestående av kommunens virksomhetsleder for plan og

miljø, rådgiver for plan og miljø, folkehelsekoordinator, kulturkonsulent, samt daglig leder i Lister friluftsråd.

Det er etablert 2 referansegrupper, med representanter for henholdsvis grendeutvalgene og grunneierorganisasjoner. Friluftsrådets daglige leder og kulturkonsulent har stått for det løpende arbeidet med planen.

MEDVIRKNING

Oppstart av planarbeidet ble kunngjort på kommunens hjemmeside d. 20.02.24, sammen med invitasjon til innspill, og kunngjøringen ble publisert på kommunens Facebook-side. Invitasjon til innspill ble også sendt til alle skoler, barnehager, grendeutvalg, grunneierlag/bondelag og kommunale råd (eldrerådet, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet). Det ble tilrettelagt for medvirkning og innspill på e-post og post. Frist for innmelding var 17.03.2024, men innspill ble tatt imot og behandlet etter at fristen var utgått.

Følgende medvirkningstiltak er gjennomført:

- Politisk forankring i formannskapet
- Etablering av tverrfaglig kommunal prosjektgruppe med representanter fra kultur, folkehelse og plan og miljø
- Kunngjøring av oppstart med invitasjon til innspill i Avisen Agder og på kommunens hjemmeside og Facebook-side
- Medvirkning (dialogmøter) med referansegrupper (grendeutvalg og bondeorganisasjoner)
- Medvirkning med kommunale råd (ungdomsrådet, råd for personer med funksjonsnedsettelser og eldrerådet)
- Møter i prosjektgruppa om planutforming og prioritering
- Høring og offentlig ettersyn, med annonse i Avisen Agder og på kommunens hjemmesider

Sluttbehandling:

- Politisk behandling (formannskapet og kommunestyret)

ARBEIDSPROSESS

Kommunen og friluftsrådet hadde en god del grunnlagsdata med eksisterende merkede og skiltede stier. Innspill fra lag og foreninger, grunneiere og frivillige har vært viktige bidrag i prosessen. Kommunen og friluftsrådet har gjort alle registreringer og digitalisert de registrerte traséene, samt hatt medvirkningsmøter med innspill. Registreringen har i hovedsak tatt for seg den fysiske infrastrukturen med følgende elementer:

- Merkede ferdselsårer med driftsansvar (avtale)
- Forslag til merkede ferdselsårer
- Behov for opparbeiding av nye ferdselsårer
- Behov for utbedringer av eksisterende traséer

Den første kategorien skal som følge av prosjektet sikres at er registrert i Nasjonal database for tur- og friluftsruter hos Statens Kartverk. Sammen med kartlagte og verdsatte friluftslivsområder i

kommunen, vil dette utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag for kommunens planlegging, saksbehandling og rapportering. Dette forvaltes av kommunen, som er ansvarlig for oppdatering og registrering av nye merkede ferdselsårer hos Kartverket.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Ved kartlegging av eksisterende traséer i kommunen er det tatt utgangspunkt i følgende kilder:

- Kommunes kart og registreringer av avtalt merka stier
- FKB (Felles kartdatabase)
- Kartverkets N50 kart
- Andre kart, som openstreetmap.org, Strava Heatmap, mv.

ROLLER, ANSVAR OG ORGANISERING AV STI- OG LØYPEARBEIDET

GRUNNEIERE

Grunneiere har disposisjonsrett over egen grunn og er med det en svært sentral aktør i planlegging, tilrettelegging og utvikling av sti- og løypenettet. Det er derfor viktig med et godt og formalisert samarbeid mellom kommunen, grunneiere, frivillige organisasjoner og brukere.

KOMMUNEN

Kommunen er gitt ansvaret for at det skal være mulig for alle å drive friluftsliv og er primær arealmyndighet. Kommunen skal i henhold til friluftslovens § 22 arbeide for å fremme friluftsliv innen sitt område og ivareta allmennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet.

Kommunen har imidlertid ikke en lovpålagt oppgave med å drifte sti- og løypenettet. Kommunen har ikke ressurser til å drifte og vedlikeholde alle ferdselsårer, og opprettholdelse og eventuell utvidelse avhenger av å inngå avtaler med lag, foreninger eller andre frivillige område- og stiansvarlige eller å ivareta en dugnadsgruppe.

Handlingsplanen fra sti- og løypeplanen skal vedlegges temaplan for idrett og fysisk aktivitet.

FRIVILLIGE

I Kvinesdal har kommunen lenge fulgt opp frivillige som har vedlikeholdt stier med avtale om dette. Dette har vært utført av kulturkonsulenten i kommunen, men også i samarbeid med lag, foreninger og privatpersoner. Dette fungerer bra i de fleste deler av kommunen. Det frivilliges engasjement for å drifte og vedlikeholde stinettet i kommunen vurderes som stort og bærekraftig.

TILTAK OG STRATEGIER 2025 – 2035

RESULTATMÅL

Kartlegge i hvilken grad:

- Innbyggere i bosettingsområder har maksimalt ½ km til nærmeste merkede tursti
- Stier er skiltet og merket etter Merkehandboka
- Sti- og løypenettet er differensiert med tanke på terreng og opplevelser, og har tilbud for alle nivåer av turgåere

Finne løsninger for:

- At flest mulig i tettsteder, bygdesentre og større befolkningskonsentrasjoner har:
 - Maksimalt ½ km til nærmeste fotturroute/ turløype
 - Maksimalt 1 km til en turløype (turvei, sti eller fotturroute) på 4 km (rundtur eller t/r) (lengre turløype)
 - En naturpreget godt tilgjengelig ferdselsåre (tilgjengelig for rullestol) på minimum 500 m i tettstedene Liknes, Feda og Kvinlog. I tillegg til på Storekvina og i Botnan (Hamrebakkene).
- Skoler, barnehager og eldresenter/helsetun skal ha en turvei/sti eller turrute tilpasset deres bruk innen rimelig nærhet
- Sti -og løypenettet knyttes sammen med koblingstraseer der det er hensiktsmessig
- Alle turruter i kommunen skal legges inn i Nasjonal database for tur- og friluftsruter
- Alle turruter i kommunen skal skiltes og merkes etter Merkehandboka

STRATEGIER FOR Å OPPNÅ MÅLENE - TILRETTELEGGING

- Tilrettelegging bidrar til økt ferdsel og trygghet for alle som ferdes
- Bruk av skriftlige grunneieravtaler mellom grunneiere og tiltakshavere er å foretrekke, men minimum er muntlige avtaler en forutsetning for skilting og merking
- Sørge for at ny merking/skilting er etter Merkehandboka, der merking/skilting er gammel eller der tiltak krever det fordi det skal søkes om spillemidler
- Ved tilrettelegging skal det fokuseres på bærekraftige tilretteleggingstiltak
- Rydding, merking, skilting og annen tilrettelegging må skje på naturens premisser
- I tilknytning til beiteområder, bør selvlukkende grunder eller gjerdeklyv etableres
- Enkelte områder kan være belastet på grunn av mange brukere og ulike brukergrupper. Merking og skilting kan bidra til å kanalisere trafikken utenom de mest utsatte områdene
- Sørge for at temaplanens målsetninger og strategier innarbeides i kommunens øvrige planverk og økonomiplan
- Sikre oppfølging av frivillige som rydder, merker og vedlikeholder stier
- Sikre nødvendige ressurser til nødvendig materiell for frivilliges drift og vedlikehold av stier

SKILTING OG MERKING

God skilting og merking, sammen med informasjon og kartoppslag, bidrar til trygg og skånsom ferdsel i naturen. Skilting og merking bringer folk enklere ut i naturen og terskelen for å utøve fysisk aktivitet senkes. Når det gjelder utforming, er ny nasjonal standard for skilting og merking i henhold til [Merkehåndboka](#) tatt i bruk på en del stier i kommunen. På mange stier følger ikke skiltingen ny nasjonal standard. Utskifting av gamle skilt vil bidra til et helhetlig inntrykk av sti- og løypenettet i kommunen der dette ansees som hensiktsmessig, slik som på Knaben, samt at tilskudd fra spillemiddelordningen og andre krever at skilting og merking gjøres i henhold til Merkehåndboka. På samme måte bør man bruke Merkehåndbokas mal for informasjonstavler i hele kommunen.

I områder ved sensitive arter er det viktig at all skilting og merking utføres manuelt, uten bruk av motorisert ferdsel.

Mer om registrering:

En turrute som skal forvaltes i Nasjonal database for tur- og friluftsruter må være avtalt med grunneier, merket, skiltet og være knyttet opp mot et forvaltningsregime. Det betyr at det må være noen som har ansvar for tilsyn og vedlikehold av tilrettelegging; rydding, merking og skilting. Det skal ikke registreres turforslag i databasen, men turrutene som er registrert i databasen benyttes i karttjenester på internett og som grunnlag for produksjon av papirkart som viser etablerte turruter.

Merkede og skiltede turruter som ikke allerede er registrert i databasen, skal registreres. Endringer i geometri skal registreres, dersom man finner feil i dataene som allerede er lagt inn i databasen. Turruter som ikke lenger er avtale på, skal meldes ut fra databasen, og vil da som regel vises i Kartverkets øvrige kartgrunnlag som umerkede stier.

TILTAK PÅ EKSISTERENDE TRASÉER

Kommunen har allerede et stort og variert avtalt og vedlikeholdt løypenett, men det er behov for enkelte tiltak. På eksisterende traséer er dette i all hovedsak fornying av skilting og merking. I tiltaksplanen for ferdselsårer i tabellen nedenfor er eksisterende ferdselsårer beskrevet, samt status og eventuelle foreslåtte tiltak.

FINANSIERING AV TILRETTELEGGINGSTILTAK

De fleste som ønsker å tilrettelegge for friluftsliv har behov for ekstern finansiering. Det finnes flere kilder man kan søke finansiering fra. Ordningene har ulike frister, kriterier og krav. De mest relevante tilskuddsordningene er:

- Spillemidler - tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- Agder fylkeskommune – tilskudd til tilrettelegging for friluftsliv
- Private stiftelser og banker, f.eks. Sparebanken Sørs turstifond (2021-)

FORMIDLING GJENNOM KART, TURBØKER OG ANDRE INFORMASJONSKANALER

Å utgi turkart eller annen trykt eller digital informasjon der turforslag, rasteplasser eller lignende er inntegnet, krever ikke at det skal foreligge grunneiers samtykke. Det bør imidlertid alltid søkes samarbeid med grunneiere og andre formelt berettigede interessenter for å kunne enes om eventuelle tiltak, registreringer og hvilke hensyn som kan tas. Spesielt viktige hensyn er parkering og ferdsel i beiteområder.

STATUS OG FORSLAG

Målsetning: Kommunen har et stort og variert nettverk av merkede turruter i nærheten av der folk bor. De fleste boligområdene i kommunen har turvei eller sti innen 500 m. I denne planen er prioritering av ferdselsårer gjort for tettstedene Liknes, Feda og Kvinlog, samt større befolkningskonsentrasjoner, avmerket i kart.

Målsetning: Skoler, barnehager og eldresentre bør ha en turvei/sti i umiddelbar nærhet.

I forhold til måloppnåelse for hver enkelt skole, barnehage og institusjon, er følgende vurderinger gjort:

Skoler: Generelt har alle skolene i kommunen turveier og turstier i nærheten. Det er forslag til skilting og evt. merking av turløyper i noen av skolenes nærområder.

Barnehager: Alle har merket sti eller turløype i umiddelbar nærhet. Alle har grøntområder i nærheten.

Institusjoner: Alle institusjoner i kommunen har gang- og sykkelvei i nærheten.

Naturpregede godt tilgjengelige ferdselsårer

Ett av resultatmålene i prosjektplanen er:

- En naturpreget godt tilgjengelig ferdselsåre (tilgjengelig for rullestol) på minimum 500 meter i tilknytning til tettstedene.

Iht. planveilederen kan ferdselsårene graderes etter vanskelighetsgrad i fire nivåer: enkel, middels, krevende og ekstra krevende og grad av tilgjengelighet. En godt tilgjengelig sti er merket og beskrevet slik:

I tillegg til de fire nivåene beskrevet over, kan turruter som er godt tilrettelagt, merkes med symbolet for godt tilgjengelig. Ei turrute som merkes som godt tilgjengelig, må kobles til en beskrivelse av hvordan denne er tilgjengelig. Turruter som er universelt utformet merkes med rullestolsymbolet.

Vandresymbol med grøn bakgrunn og i-symbol for godt tilrettelagt turrute

TABELLER FOR EKSISTERENDE, PLANLAGTE OG FORESLÅTTE STIER – FORDELT PÅ OMRÅDER

Alle traséene er registrert med status som viser til om det er avtale om rydding, merking og skilting av traséen. De tre kategoriene for status på traséer er: Eksisterende, prioritert og foreslått.

Eksisterende: Traséer som er vurdert til å ha tilfredsstillende grad av framkommelighet, merking/skilting slik at disse kan lastes opp i Nasjonal database for tur- og friluftsruter, dersom de ikke er registrert fra før.

Prioritert: Traséer som er foreslått opparbeidet, merket og skiltet, som det er kommet innspill om og som er vurdert hensiktsmessige å prioritere ut fra kriterier i henhold til målsetningene i planen.

Foreslått: Denne kategorien omfatter traséer som er meldt inn som forslag i løpet av arbeidsprosessen eller foreslått av arbeidsgruppa. Det kan være: (1) Traséer som allerede er i bruk (dvs. de eksisterer i terrenget), men ikke er merket. (2) Traséer som tidligere har vært merket, men som vurderes til at merkingen er for gammel/mangelfull til at disse traséene kan regnes som merket i dag – disse foreslås opparbeidet og/eller merket på nytt. (3) Helt nye traséer som eventuelt må merkes i terrenget, og i noen tilfeller med forutgående etablering og rydding.

Planen har fokus på ferdselsårer nær befolkningskonsentrasjoner, og at hele kommunen og alle befolkningsgrupper skal være omfattet av planen. Blant alle forslagene ble det først valgt ut 10 forslag basert på befolkningstetthet og geografi. Disse ble deretter prioritert i 2 grupper (1. og 2. prioritet) basert på følgende prioriteringskriterier:

- Om man fra befolkningskonsentrasjonen kan nå stien innenfor ½ km, evt. 1 km for lengre løyper
- Andre merkede stier i nærheten
- Attraktive turer og lengden på disse
- Utfordringer og gjennomførbarhet

Dette gav følgende prioritering:

1. Tettstedene er prioritert først, til sammen 3 strekninger
2. Deretter er enkelte stier i tilknytning til befolkningskonsentrasjoner prioritert, til sammen 7 strekninger

Prioriterte tiltak

OMRÅDE 2 – Rørvik-Opofte

Nr	Prioritet - Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
5	2 - Åljersvann	Rundtur	Planlagt	Merke og skilte. Dette skal utelukkende utføres uten bruk av motorkjøretøy.

OMRÅDE 3 – Øye – Ytre Egeland – Gullestad

8	1 – Stadion-Kvinaosen	Turvei, 4 deltraséer, elvesti	Planlagt (kommunedelplan)	Jf. kommunedelplan
---	-----------------------	-------------------------------	---------------------------	--------------------

OMRÅDE 4 – Øvre Egeland

8	2 - Fidjan-Rebbåsen	Gammel sti	Umerka	Avtale, rydde, merke, skilte forutsatt tillatelse i Eljestraum naturreservat.
9	2 - Tvøråsen-Hunsbedthei	Gammel sti	Delvis merka	Avtale, rydde, merke, skilte
10	1 – Liknes-Sarons dal	Turvei langs Litleåna	Planlagt	Jf. eksisterende reguleringsplaner

OMRÅDE 5 – Åmot-Rafoss

8	1 – Åmot	Tilførselsstier	Umerka stier	Avtale, merke og skilte
---	----------	-----------------	--------------	-------------------------

OMRÅDE 6 – Moi – Jerstad

8	2 – Øvre Jerstad-Mannen å kåna	Traktorveg	Umerka	Avtale og skilte
9	2 – Skifjell 286	Sti	Umerka	Merke og skilte

OMRÅDE 7 – Storekvina

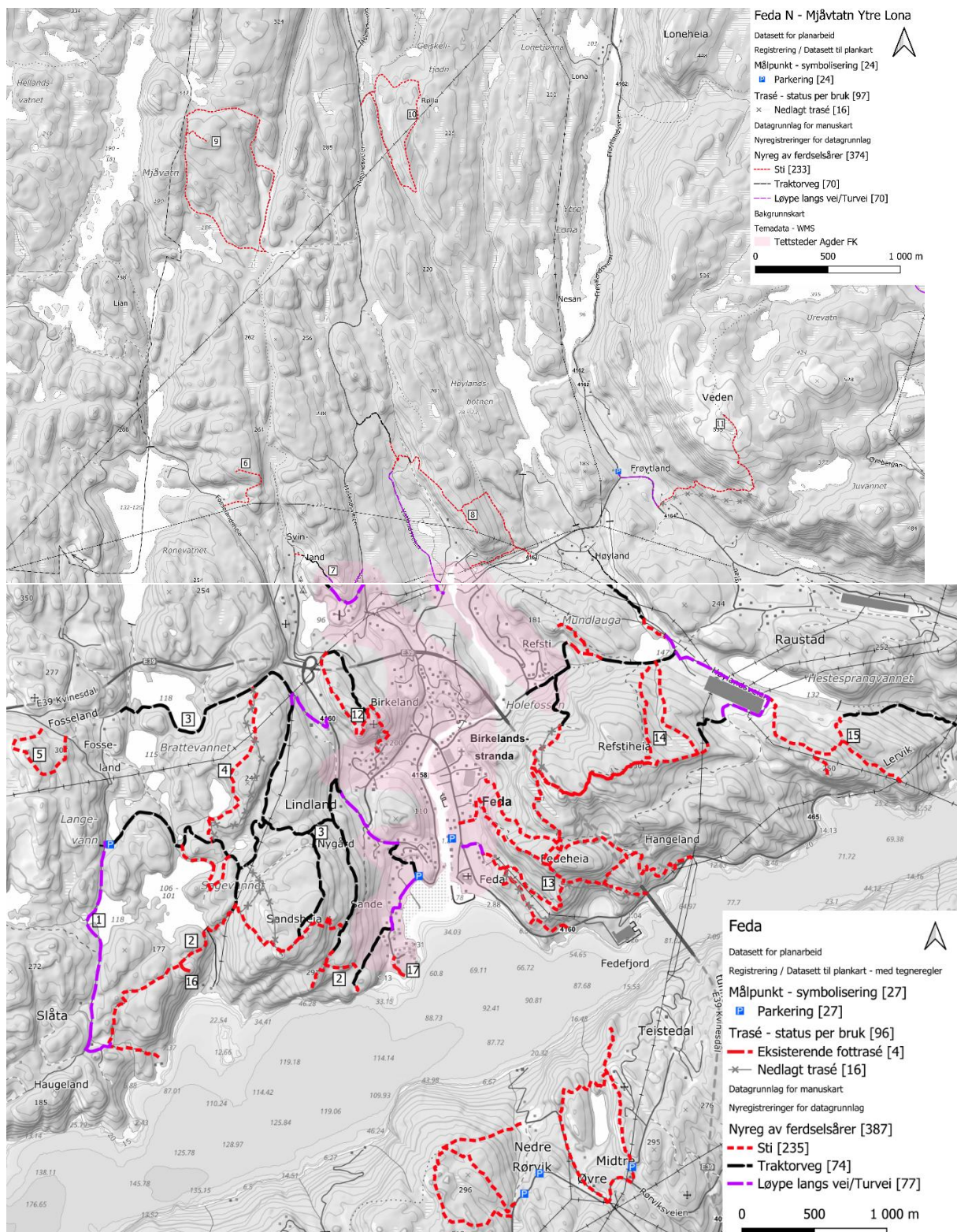
4	2 – Rundløype Biktjørnsknuden	Sti	Umerka, eksisterende sti	Avtale, merke, skilte
5	2 - Breilia-Rudlend	Veg, traktorveg, sti	Umerka, eksisterende sti	Avtale, merke, skilte

Resterende foreslåtte turruter er uprioritert.

EKSISTERENDE, PRIORITERTE OG ANDRE FORSLAG TIL FERDSLSÅRER**OMRÅDE 1 – Feda**

EKSISTERENDE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Langevann-Haugeland	Privat grusveg	Skilta	
2	Haugelandstrand-Dyreknuten, Skomakertippen , Kyrefjella	Sti	Merka og skilta	
3	Sande, Sandsheia, Fosseland	Skogsbilveier	Merka og skilta	
4	Lindlandsmarka	Sti	Merka og skilta	
5	Topp 307 moh. ved Fosseland	Sti	Merka og skilta	
6	Fosselandsheia - Ørneknuten - Svindlandsheia	Sti	Merka og skilta	
7	Svindland-Melandsveien	Sti, Traktorveg, løype	Merka og skilta	
8	Presthei	Sti, Traktorveg, løype	Merka og skilta	
9	Rølla 326 moh.	Sti	Merka og skilta	
10	Rølla 226 moh.	Sti	Merka og skilta	
11	Frøytlandsveten	Sti, løype	Merka og skilta	
12	Fløyfjellet	Stier, Traktorveg	Merka og skilta	
13	Fedeheia	Sti, løype	Merka og skilta	
14	Refstiheia	Sti, Traktorveg, løype	Merka og skilta	
15	Lervik	Stier, Traktorveg	Merka og skilta	
16	Sagenuten	Sti til utsiktspunkt	Merka og skilta	
17	Bines	Sti til offentlig fr. omr.	Merka og skilta	
PRIORITERTE				

Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
FORESLÅTTE – IKKE PRIORITERT				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak

Kart over område 1 - Feda

Tegnforklaring alle kart

Temadata - WMS

Tettsteder Agder FK

Basiskart

Topografisk norgeskart 4 gråtone

Målpunkt - symbolisering [24]

■ Parkering [24]

Trase - status per bruk [97]

--- Planlagt fottrase [7]

--- Planlagt annen trase [3]

--- Foreslått fottrase [69]

× Nedlagt trase [16]

Nyreg av ferdselsårer [374]

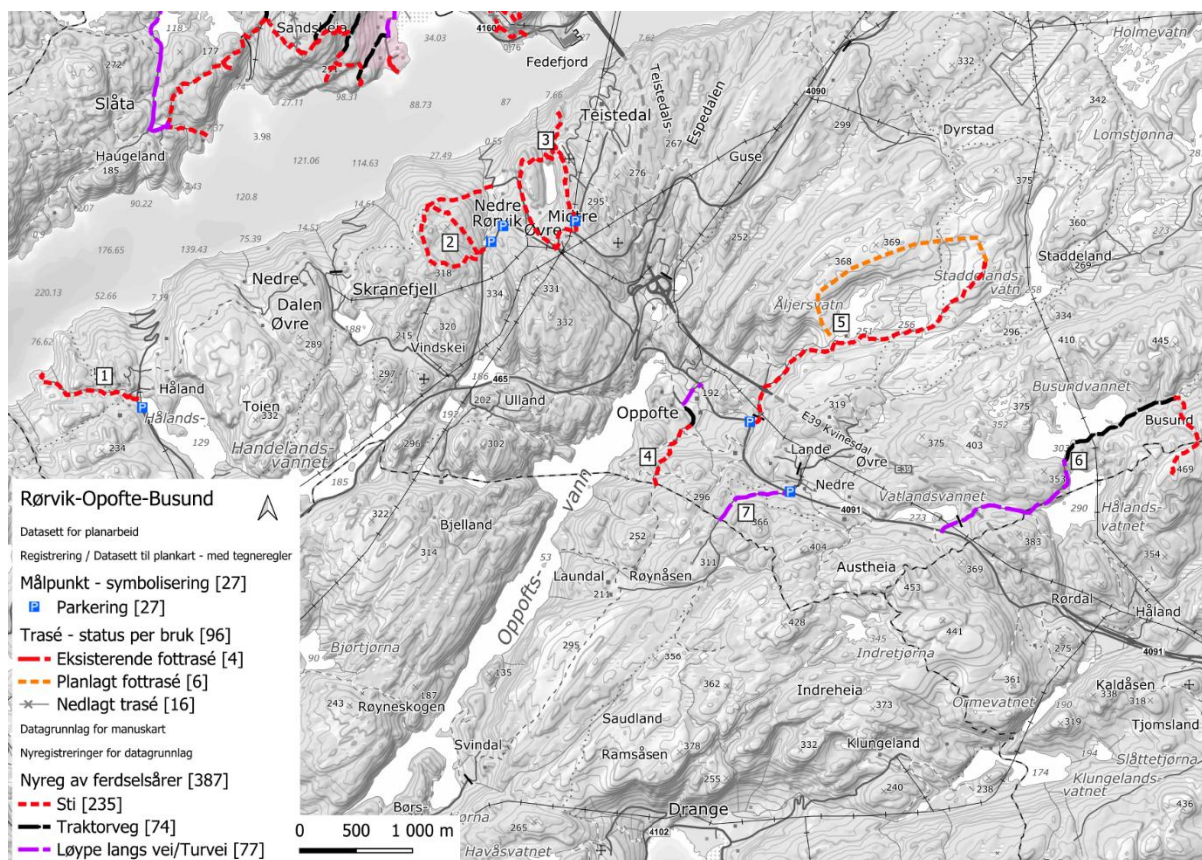
--- Sti [233]

--- Traktorveg [70]

--- Løype langs vei/Turvei [70]

OMRÅDE 2 – Rørvik-Opofte

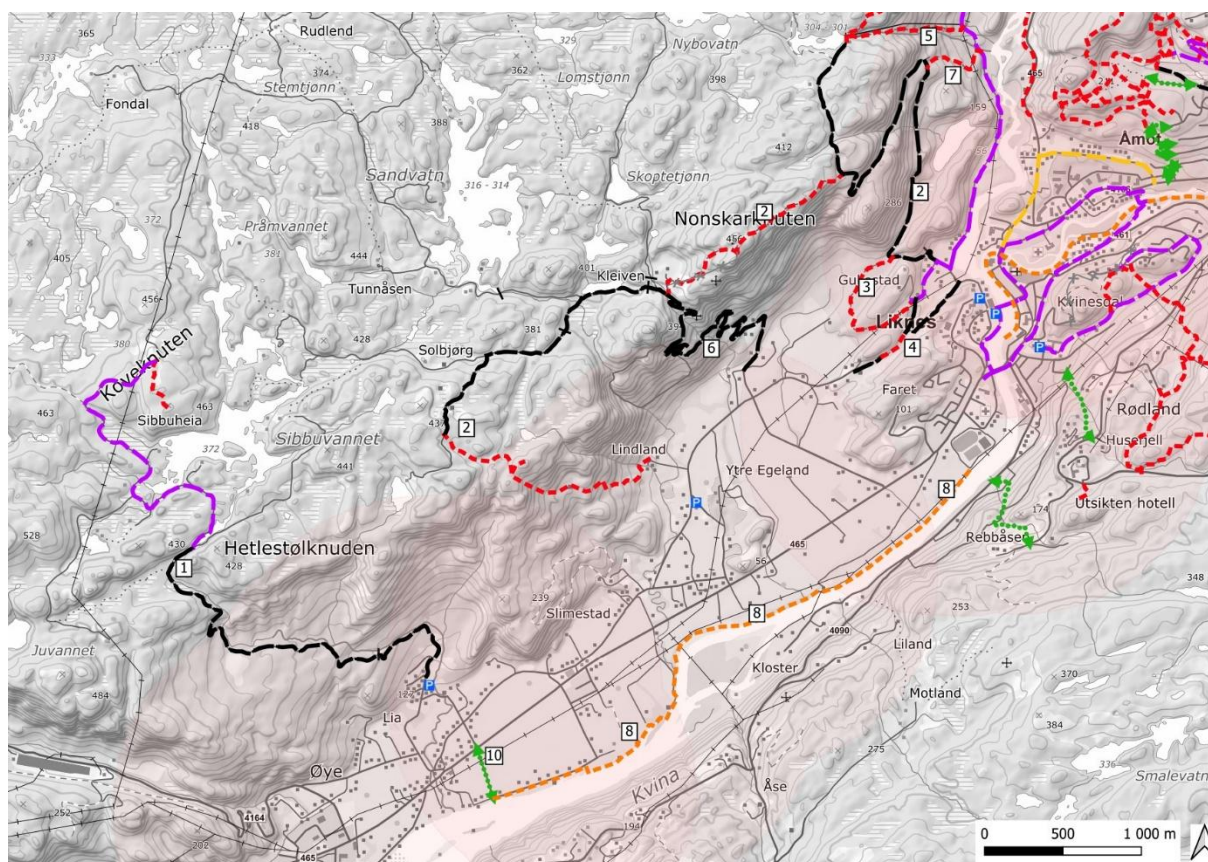
EKSISTERENDE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Håland-Tangen	Sti	Merka og skilta	
2	Nedre Rørvikheia	Sti	Merka og skilta	
3	Teistedalsheia, Ravnefjell	Sti	Merka og skilta	
4	Opofte-Ydreskog	Løype, Traktorveg, sti	Merka og skilta sti mot Laundal	
5	Tre varder / Ålgersvatn	Sti	Merka og skilta	Ivareta parkering på privat grunn.
6	Høyskoheia	Sti, Traktorveg, løype	Merka og skilta	
7	Munken-Røynåsmyra	Løype mot Podellopte	Skilta	
PRIORITERTE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
5	2 - Ålgersvann	Rundtur	Planlagt	Merke og skilte. Dette skal utelukkende utføres uten bruk av motorkjøretøy.
FORESLÅTTE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	

Kart over område 2 - Rørvik-Opofte

OMRÅDE 3 – Øye – Ytre Egeland – Gullestad

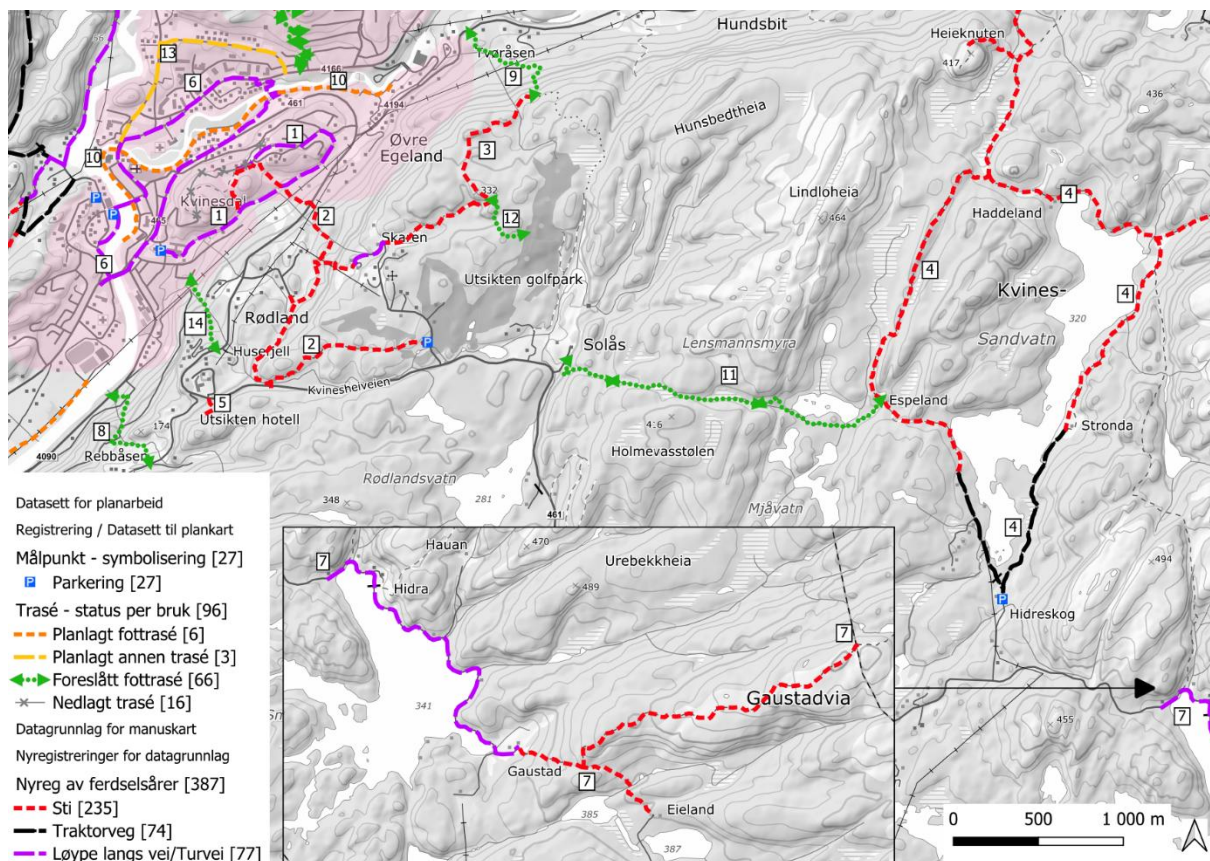
EKSISTERENDE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Sibbuheia	Sti, Traktorveg, løype	Eksisterende, skilta fra	Skilte fra P ved Øyebergan
2	Lindland-Gullestad	Sti, Traktorveg, løype	Merka og skilta	Skilte fra bedehuset
3	Gullestadrunden	Sti, Traktorveg, vei	Merka og skilta	
4	Steindør	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
5	Stampebekken	Sti	Merka og skilta	
6	Egelandstunet-Kleiven	Traktorveg	Eksisterende vei	Skilt ved parkering
7	Ny kraftstasjon-Gullestadvegen	Sti, koblingstrasé	Eksisterende	
10	Robsvegen	vei	Eksisterende	Skilte i forbindelse med nr. 8
PRIORITERT				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
8	1 - Stadion-Kvinaosen	Turvei, 4 deltraséer, elvesti	Planlagt (kommunedelplan)	Jf. kommunedelplan og etter avtaler
FORESLÅTT				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak

Kart over Område 3 – Øye – Ytre Egeland – Gullestad

OMRÅDE 4 – Øvre Egeland

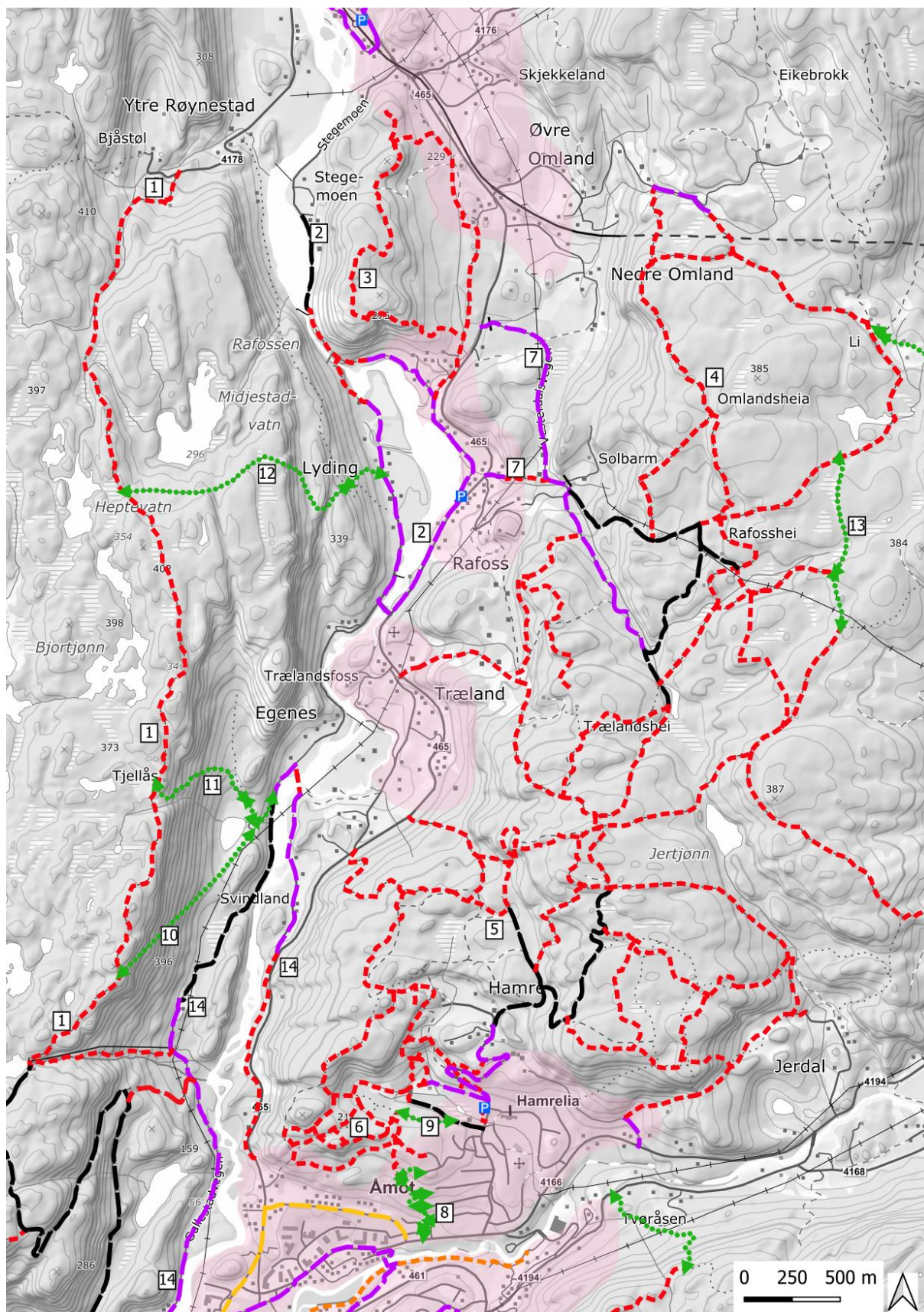
EKSISTERENDE				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Helldalen-Medåsen	Sti, turvei, rundtur	Merka og skilta	
2	Helldalen-Skaren	Sti	Merka og skilta	
3	Skaren-Hunsbedthei	Sti	Merka og skilta	
4	Sandvatn rundt	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
5	Utsikten-Rebbåsen	Sti	Merka og skilta	
6	G/S Liknes	G/S-vei	UU	
7	Tjødnescarknuten	Vei, sti	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
8	2 - Fidjan-Rebbåsen	Gammel sti	Umerka	Avtale, rydde, merke, skilte forutsatt tillatelse i Eljestraum naturreservat
9	2 - Tvøråsen-Hunsbedthei	Gammel sti	Delvis merka	Avtale, rydde, merke, skilte
10	1 – Liknes-Sarons dal	Turvei langs Litleåna	Planlagt	Jf. eksisterende reguleringsplaner
FORESLÅTT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Evt. tiltak
11	Solås-Espeland	Gammel sti	Umerka	Avtale, rydde, merke, skilte
12	Sti fra Skaren til golfbanen	Gammel sti	Umerka	Avtale, rydde, merke, skilte
13	Liknes-Englemoen-Hagelia	G/S-vei	Planlagt	Jf. reguleringsplaner
14	Sagevollen-Husefjell	Gammel sti	Foreslått	Avtale, rydde, merke, skilte

Kart over område 4 – Øvre Egeland

OMRÅDE 5 – Åmot-Rafoss

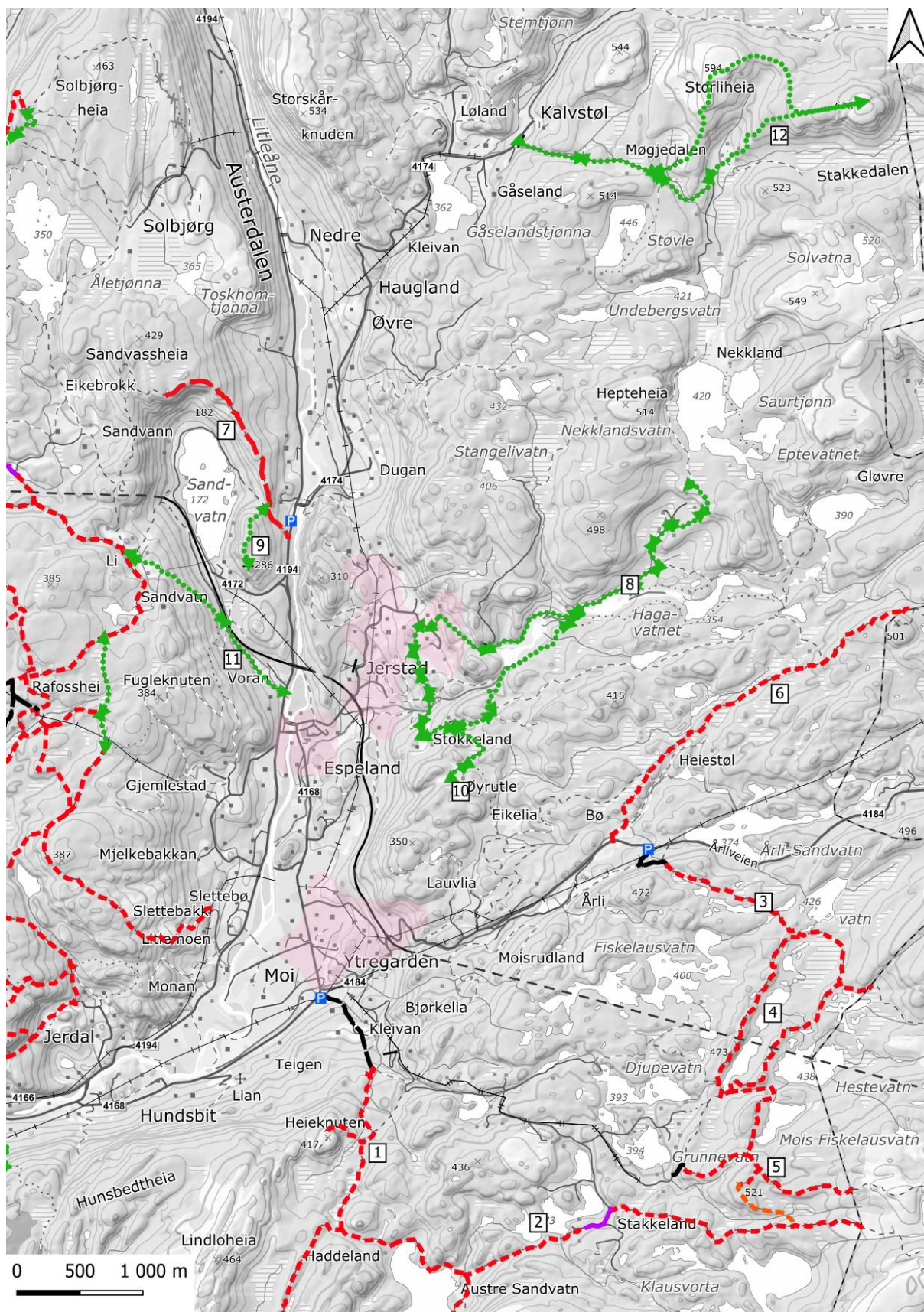
EKSISTERENDE				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Inntakskummen-Bjåstøl	Sti, traktorveg	Merka og skilta	
2	Rafoss-Stegemoen	Traktorveg, turveg, runtur	Skilta	
3	Raheia	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
4	Omlandsheia, Mellomheia	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
5	Hamreheia, Mellomheia	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
6	Botnan	Turvei, traktorveg, sti	Merka og skilta. Det må tas høyde for at området også brukes til landbruks- og skogbruksformål. Bruken av traseen som turområde må derfor tilpasses slik at den ikke er til hinder for ordinær landbruksdrift.	Det kan tilrettelegges for en universelt utformet rundløype rundt Botnetjødna i eksisterende turvei, traktorvei og sti. Tiltaket må tilpasses slik at traseen og bruken av turområdet ikke er til hinder for ordinær landbruksdrift.
7	Solbarm	Tilførselsstier fra Rafoss	Skilta og merka	
14	Vesterdalsvegen-Vadet-Gullestadvegen	Sti, Traktorveg, vei, rundtur	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
8	1 - Åmot	Tilførselsstier	Umerka stier	Avtale, merke og skilte
FORESLÅTT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
9	Botnan	Koblingstrase	Traktorveg	Avtale og skilte
10	Trælandsfoss-Kyretødnan	Sti	Gammel sti. Forslag fra privatperson	Rasfare, bør ikke være med i planen
11	Øygarden-Tjellås	Vei, sti	Gammel sti	Avtale, merke og skilte
12	Lyding-Heptevann	Sti	Gammel sti	Avtale, merke og skilte
13	Langaberget	Koblingstrase	Umerka sti	Avtale, merke og skilte

Kart over område 5 – Åmot-Rafoss

OMRÅDE 6 – Moi - Jerstad

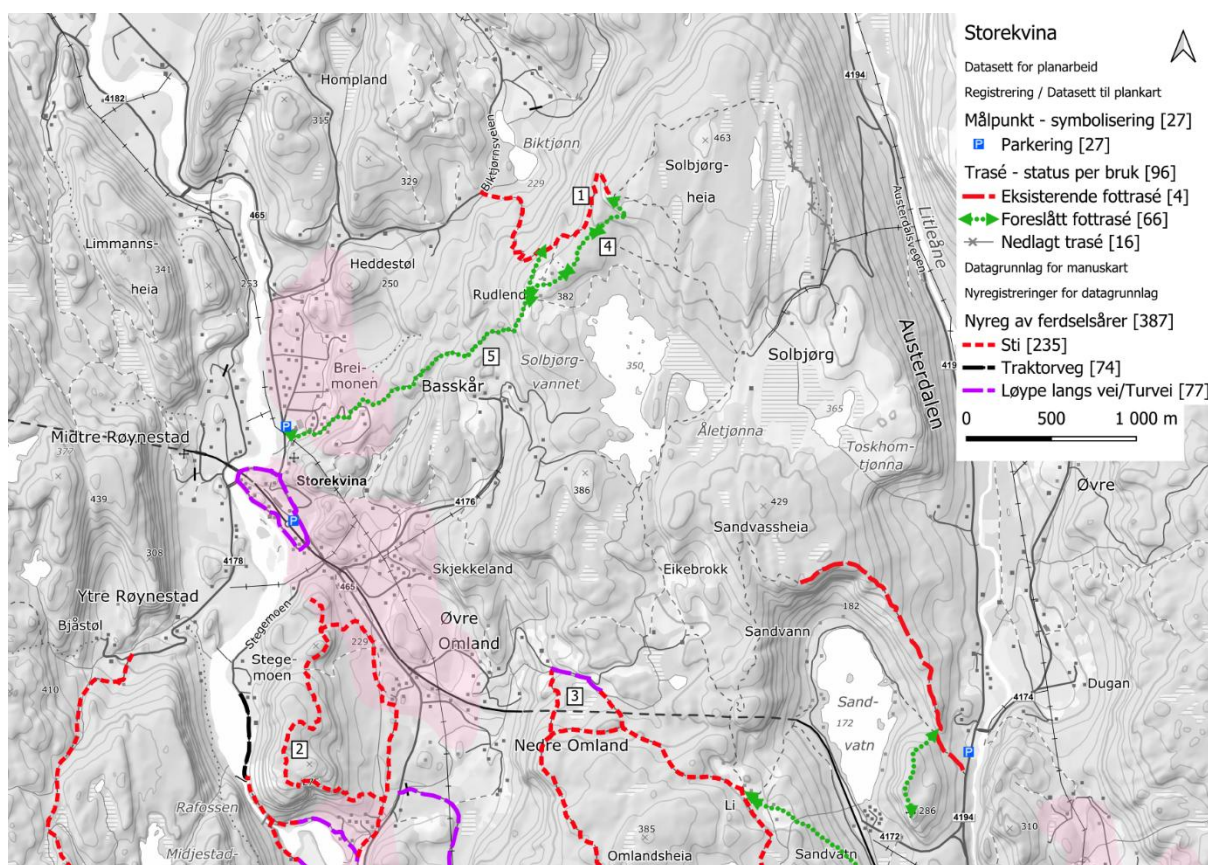
EKSISTERENDE/PLANLAGT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Moi-Haddeland + Heieknuten	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
2	Austre Sandvatn- Stakkeland- mot Berghei	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
3	Årli-Lyngløa	Barnevanderstien, traktorveg, sti	Merka og skilta	
4	Skuggevatn	Sti, rundløype	Merka og skilta	
5	Moisheia hyttefelt - Mois Høgevarden - mot Berghei	Traktorveg, sti	Merka og skilta	Planlagt koblingstrase fra Mois Grunnevarden mot (2)
6	Bø-Høge Varden	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
7	Sandvannsfjellet	Sti	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
8	2 - Øvre Jerstad- Mannen å kåna	Traktorveg	Umerka	Avtale og skilte
9	2 - Skifjell 286	Sti	Umerka	Merke og skilte
FORESLÅTT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	
10	Oslo S-Øyrutle	Traktorveg, sti	Ikke skilta	Merke og skilte
11	Voran-Li	Traktorveg, koblingstrasé	Ikke skilta	Skilte
12	Kalvstøl-Stakkedalsheia	Vei, traktorveg, sti	Ikke merka/skilte	Merke og skilte

Kart over område 6 – Moi-Jerstad

OMRÅDE 7 – Storekvina

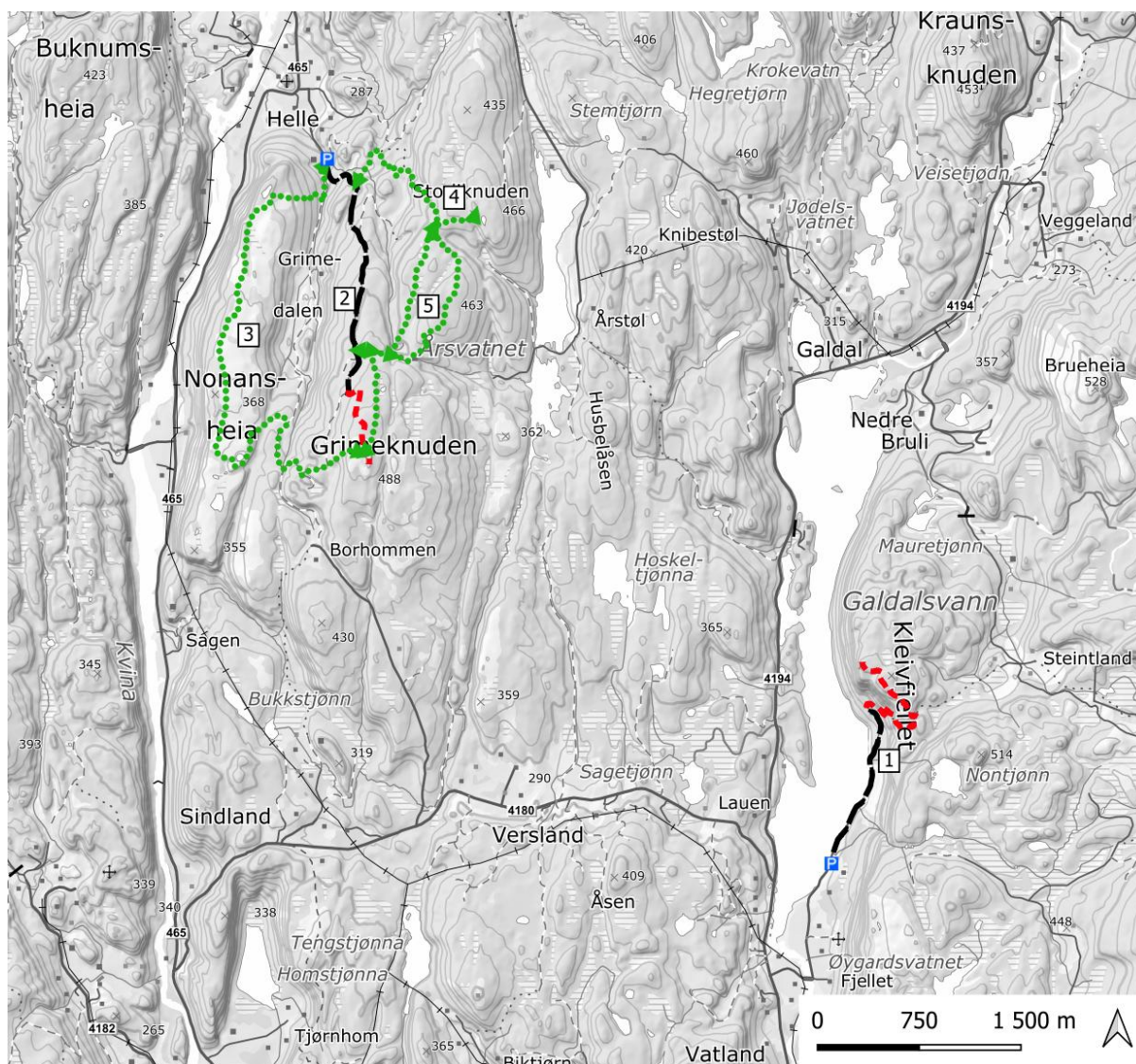
EKSISTERENDE				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Biktjørnsveien-Biktjørnsknuden	Traktorveg, sti	Merka og skilta	
2	Raheia	Sti	Merka og skilta	
3	Omland-Omlandsheia	Løype, stier mot Hamreheia	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
4	2 – Rundløype Biktjørnsknuden	Sti	Umerka, eksisterende sti	Avtale, merke, skilte
5	2 - Breilia-Rudlend	Veg, traktorveg, sti	Umerka, eksisterende sti	Avtale, merke, skilte
FORESLÅTT				
Nr	Navn	Beskrivelse	Status	

Kart over område 7 - Storekvina

OMRÅDE 8 – Vatland - Helle

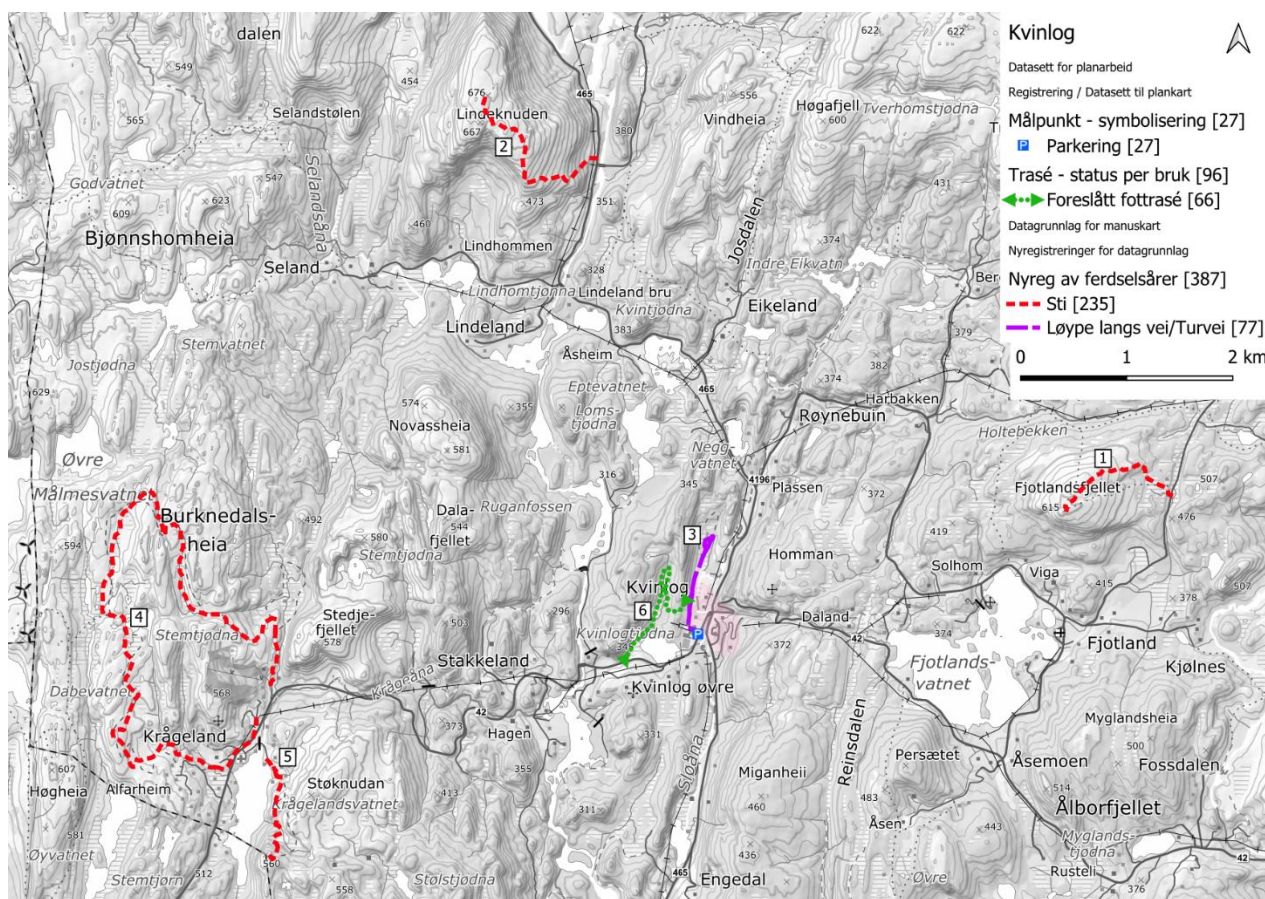
EKSISTERENDE/PLANLAGT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Under Fjellet – Kleivfjellet/Steinslandsvarden	Traktorveg og sti	Merka og skilta	
2	Grimeknuden	Traktorveg og sti	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
FORESLÅTT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	
3	Helle-Nonansheia-Grimeknuden	Traktorveg og sti	Merka	Skilte
4	Helle-Storliknuden	Traktorveg og sti	Merka	Skilte
5	Storliknuden-Grimeknuden	Traktorveg og sti	Merka	Skilte

Kart over område 8 – Vatland-Helle

OMRÅDE 9 – Kvinlog

EKSISTERENDE/PLANLAGT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
1	Fjotlandsfjellet	Sti	Merka og skilta	
2	Lindeknuden	Sti	Merka og skilta	
3	Lysløypa Kvinlog	Turvei		Skilte
4	Rundløype Krågeland	Sti, skiløype	Umerka, tydelig i terrenget	Merke og skilte
5	Kråknuden	Sti	Merka og skilta	
PRIORITERT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	Tiltak
FORESLÅTT				
Nr.	Navn	Beskrivelse	Status	
6	Kvinlogtjødna	Traktorveger	Ikke merka/skilta	Avtale og skilte

Kart over område 9 - Kvinlog

VEDLEGG

1. Definisjoner - begrepsavklaring

At alle interessenter har en felles forståelse for begrepene som brukes, er en viktig forutsetning for en god medvirknings- og arbeidsprosess. I offentlig forvaltning skilles det imidlertid i flere sammenhenger mellom ulike typer stier og løyper. Følgende definisjoner er hentet fra Miljødirektoratet og Merkehåndboka:

Friluftsliv: Opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.

Ferdselsåre: Traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, samt leder for ferdsel på vann og over breer.

Sti: Tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging.

Turvei: Opparbeidet og sammenhengende ferdselsåre med jevnt og fast toppdekke i minst 1,2 m bredde.

Kyststi: Nettverk av stier, turveier, gang- og sykkelveier og ulike typer vei, så nær kysten som mulig. I noen tilfeller går kyststier også over svaberg.

Turrute: Skilta, merka og kartfesta trasé for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Det skilles mellom flere typer turruter, se Merkehåndboka.no for mer informasjon.

Turforslag: Anbefalt tur. Turforslag er ikke en del av det offentlige kartgrunnlaget (DOK). Turforslag formidles på ulike turportaler, som ut.no og andre.

2. Andre planer

REGIONPLAN AGDER 2030

I Regionplan Agder understrekes viktigheten av å finne rett balanse mellom vern av natur- og kulturverdier, og ivaretagelse av lokalsamfunnenes behov for bolig- og næringsutvikling. Det understrekes også viktigheten av å sikre grøntområder og vassdrag og å skape gode koblinger mellom møteplasser og nærturområder.

KOMMUNENS PLANSTRATEGI 2024 – 2027

I planstrategien for Kvinesdal kommune er Sti- og løypelan for Kvinesdal Sør en prioritert oppgave.

KOMMUNEPLANER

Kommuneplanen består av en arealdel, og en samfunnsdel for kommunen. I samfunnsdelen er det et uttalt ønske at «Alle innbyggere opplever god helse og trivsel». Ett satsingsområde er å sikre «god tilgjengelighet til grønnstruktur og nærfriluftsområder og vektlegge universelle løsninger». Langsiktig arealstrategi: Det skal legges til rette for et variert friluftsliv ved å sikre friluftsområder og atkomst til disse ved planlegging og utbygging.

Oppsummering av trafikksikkerhet i kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2022-2040: I Kvinesdal kommune vektlegges trafikksikkerhet i planleggingen av nye bo- og nærmiljøer, med fokus på universell utforming, god arkitektonisk utforming, bokvalitet og gode uteområder. Dette

omfatter også tilrettelegging for gang- og sykkelveier i nye boligområder, i tettstedene og mellom disse, for å fremme trygg ferdsel og bærekraftig mobilitet.

Temaplanen for friluftslivets ferdselsårer kan bidra til bedre måloppnåelse innenfor viktige samfunnsområder som folkehelse, oppvekst, kultur, bosetting, turisme og arealforvaltning.

KOMMUNEDELPLANER OG TEMAPLANER

- Kommunedelplaner for henholdsvis Øyesletta, Liknes. Planene for Moi-Sandvatn, Fjotland og Kvinlog skal innarbeides i kommuneplanens arealdel
- Våre barn. Tverrfaglig plan for det tverrfaglige og forebyggende arbeid med barn og unge
- Kulturminneplan 2021-2025
- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet gjelder frem til ny Temaplan for idrett og fysisk aktivitet vedtas
- Trafikksikkerhetsplan 2025-2028.

3. Frilftsloven og allemannsretten

Allemannsretten gir som utgangspunkt enhver rett til å ferdes og oppholde seg i utmark, uavhengig av hvem som er grunneier. Retten består av tre hovedelementer: ferdselsretten, oppholdsretten og høstingsretten. Ved siden av retten til ferdsel, opphold og høsting, innebærer allemannsretten også en plikt om å ferdes hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Dette betyr at man ved ferdsel ikke skal påføre skade eller ulempe for eier, bruker, miljøet eller andre. Allemannsretten gjelder i hovedsak i utmark. Skille mellom hva som regnes som innmark og utmark er derfor viktig for å forstå hvor det er lov å ferdes. I frilftsloven gjøres dette rede for slik:

«Som innmark eller like med innmark reknes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått og kulturbeite samt liknende område hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrenghet for eier eller bruker. Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, reknes også like med innmark. Det samme gjelder område for industrielt eller annet særlig øyemed hvor allmenhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrenghet for eier, bruker eller andre.

Med utmark mener denne lov udyrket mark som etter foregående ledd ikke reknes like med innmark.»

Frilftsloven. (1957). *Lov om friluftslivet* (LOV-2021-05-07-34). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16>

Innmark er altså som hovedregel all dyrket jord og åker, i noen tilfeller eng og kulturbeite, og som regel hager, gårdsplasser, hustomter og industriareal. Det som ikke regnes som innmark, er utmark.

OM FERDSLSRETTE

Allemannsretten gjelder som hovedregel alle andre steder enn i innmark, og i tillegg på frossen eller snødekt åker og eng mellom 15. Oktober og 30. April. Oppstår det skade på marken i dette tidsrommet, kan grunneier forby ferdselen.

Retten til ferdsel i innmark er begrenset både med hensyn til tid og sted. Sommerstid må man holde seg til veier eller stier i innmark hvis de fører til utmark, men uten å passere gjennom gårdsplass eller over hustomt eller på annen måte være til fortrenghet eller ulempe for eier eller bruker.

Formuleringen «ferdsel til fots» omfatter også ferdsel på ski.

På vei og opparbeidet sti på innmark som fører til utmark er det fra 2012 lov til å gå, ri, kløve, sykle og ake. Dette gjelder likevel ikke på en naturlig sti som fører til utmark. Skillet mellom naturlig og opparbeidet sti er derfor viktig, for å vite om det er lov til ri, kløve, sykle eller ake på en trasé. I forarbeidene til loven er dette forklart slik:

«Med opparbeidet sti menes en ferdselsåre der det er gjennomført mer eller gjerne mindre omfattende terrenginngrep som f.eks. påkjøring av grus/pukk, klopping av bekk eller legging av planker over myr, for å lette ferdselen og evt. hindre skader på omkringliggende natur/dyrket mark. Opprinnelsen til stien kan være f.eks. dyretråkk, barnetråkk eller merking av en ferdselsåre som etter noe tids bruk har behov for opprustning.»

Prop. 88 L (2010–2011), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-88-l-20102011/id638311/?ch=2>

Ferdsel til fots er tillatt på både naturlige og opparbeidede stier gjennom innmark, under forutsetning av at ferdselen skjer uten å passere gjennom gårds plass eller over hustomt eller på annen måte å være til utilbørlig fortrengsel eller ulempe for eier eller bruker. Skogplantefelt var frem til 2012 regnet som innmark, men dette har nå status som utmark. Ferdsel skal likevel skje på en hensynsfull og varsom måte uten å påføre skade på skogplantefeltet. I verneområdene er det ofte egne regler for ferdsel.

OM FERDSELSKULTUR OG ALLEMANNSPLIKTENE

Selv om det er en rett til fri ferdsel og opphold i norsk natur, innebærer ikke dette en frihet uten grenser. Friluftslovens § 11 gir en generell bestemmelse om ferdselskultur, som gjelder for alle typer ferdsel og opphold i naturen. Det stilles krav om at man ved ferdsel eller opphold «*på annen manns grunn eller sjøen utenfor, skal opptre hensynsfullt og varsomt, for ikke å volde skade eller ulempe for eieren, bruker eller andre, eller påføre miljøet skade*». Hensynet til miljøet i vid forstand ble tatt inn i Friluftsloven ved revisjonen i 1996 og gjelder både natur og dyr.

Du skal alltid, enten du ferdes i innmark eller i utmark, lukke grunder etter deg og vise hensyn til dyr som beiter. Ved ferdsel med hund, skal båndtvangen respekteres.

MERKING OG TILRETTELEGGING AV STIER OG LØYPER

Utgangspunktet er at alle fysiske tilretteleggingstiltak krever grunneiers tillatelse. Dette innebærer opparbeidelse, merking og visse typer arbeid på stier, skiløyper og rasteplasser. Det er derfor viktig at tiltakshaver går i dialog med grunneier så tidlig som mulig i slike prosesser, og at det brukes standard grunneieravtale.

Kommunen kan i henhold til friluftsloven § 35, merke, varde, kloppe og iverksette andre mindre tiltak for å lette ferdselen i utmark. Selv om dette kan utføres uten tillatelse, skal grunneier eller bruker, varsles før tiltaket settes i verk. Kommunen kan også gi organisasjoner som har til formål å fremme reise- og/eller friluftsliv, rett til å varde og merke bestemte ruter og turstier i utmark. Før kommunen gjør vedtak etter § 35 skal det føres forhandlinger mellom grunneier og tiltakshaver. Tillatelse til merking og skilting gjøres som enkeltvedtak.

BORTVISNING, FYSISKE STENGSEL OG FORBUDSKILT

Friluftsløven § 13 omhandler ulovlige stengsler eller oppsetting av skilt med ferdselsforbud.

Eier eller bruker av grunn må ikke ved stengsel eller på annen måte vanskeliggjøre ferdsel, opphold, bading eller høsting som er tillatt i denne lov, med mindre det tjener hans berettigete interesser og ikke er til utilbørlig fortrenghet for allmenhetens utøvelse av allemannsrett.

Friluftsløven. (1957). Lov om friluftslivet (LOV-2021-05-07-34). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1957-06-28-16>

Paragrafen setter med dette visse grenser for grunneiers adgang til å fritt utnytte sin eiendom på en måte som vanskeliggjør allmenhetens utøvelse av allemannsretten med mindre det tjener grunneierens berettigete interesser. Stengsler som har som primærformål å hindre folk i å utøve allemannsretten er ulovlig.

Dersom ferdsel gjør nevneverdig skade på en eiendom, eller er til vesentlig hinder for bruken som eier eller bruker gjør eller ønsker å gjøre av den, kan kommunen med samtykke av eier eller bruker bestemme hel eller delvis sperring av eiendommen i henhold til friluftsløven § 16. Denne sperringen kan likevel bare gjelde for inntil 5 år om gangen og vedtaket må stadfestes av statsforvalteren. Grunneier eller bruker har likevel rett til å vise bort folk som opptrer hensynsløst eller ved utilbørlig atferd utsetter eiendommen eller berettigete interesser for skade eller ulempe (Friluftsløven § 11). Berettigete interesser kan omfatte både naboer, andre friluftsfolk og vilt. Bortvisning må ikke forveksles med sperring. Grunneier kan etter § 3 selv forby ferdsel på vei eller sti som går gjennom innmark, men bare hvis det er snakk om ferdsel som er egnet til å volde nevneverdig skade, som for eksempel ved terrengslitasje.

ORGANISERT OG KOMMERSIELL FERDSEL

Allemannsretten gir rett til både organisert og kommersiell bruk av privat grunn, under forutsetning av at hver enkelt deltager og gruppen som helhet holder seg innenfor de rettigheter og plikter friluftsløven og allemannsretten fastsetter. Sentralt står plikten om god ferdselskultur i § 11. Når mange ferdes sammen øker faren for at det kan oppstå ulempe for grunneier og skade på naturen. Hver enkelt, og gruppen som helhet, plikter derfor å være ekstra aktsomme.

Friluftsmøter, idrettsstevner og lignende sammenkomster som kan medføre nevneverdig skade eller ulempe, kan ikke avholdes uten samtykke fra grunneier (Friluftsløven § 10). Samtykkekravet kan variere, avhengig av om arrangementet går på sti, i terrenget eller på vei, type aktivitet og omfang. Det må innhentes grunneiers samtykke hvis det skal settes opp sperringer, samle folk, ha start eller innkost, eller hvor sammenstimling av folk kan medføre nevneverdig skade eller ulempe. Dette gjelder særlig friluftsmøter, idrettsstevner og lignende. For et vanlig idrettsstevne av lokal eller regional karakter betyr dette normalt at grunneiers samtykke må innhentes i området rundt start og mål, og på punkter hvor det er naturlig at publikum vil samle seg. Alle varige installasjoner som settes opp i forbindelse med idretts- eller friluftsstevner krever grunneiers tillatelse på lik linje med andre fysiske tilretteleggingstiltak. Små, midlertidige tilretteleggingstiltak som for eksempel løypeanvisning krever ikke grunneiersamtykke, men skal tas ned etter arrangementet. Utvidelsen fra 2012 som gir rett til sykling, ridning og lignende aktiviteter på vei og opparbeidet sti i innmark som fører til utmark, gjelder ikke for organiserte aktiviteter som sykkeløp og rideklubbaktiviteter. Det anbefales alltid å ha

dialog med grunneier og beitelag ved planlegging av arrangement. Der grunneiere ikke lar seg kontakte, kan grunneierlag eller jakt-/utmarkslag kontaktes.

Vennegrupper som går på tur sammen faller utenfor det som trenger tillatelse.

OM OPPHOLDSRETEN

Allemannsretten gir deg rett til å raste og overnatte i utmark. Du kan fritt overnatte på samme sted i utmark inntil to døgn i lavlandet, men aldri nærmere hus eller hytte enn 150 meter med mindre annet framgår av forskrift. På innmark skal ikke telt settes opp uten tillatelse fra grunneier. Rasting og telting i plantefelt skal ikke skje når det kan forårsake skade på ungsog eller skogforyngelsesfelt.

OM HØSTINGSRETEN

Allmennhetens høstingsrett kommer av § 5 og innebærer at man ved ferdsel i utmark kan høste ville blomster, planter, bær og sopp, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Denne retten innskrenkes imidlertid av unntak som kan komme av andre lover. Mange arter er for eksempel særskilt vernet og kan derfor ikke plukkes.